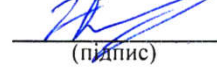

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(підпис)

Вікторія СТРИЛЕЦЬ

« 28 » _____ 06 _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Європейська інтеграція»

освітня програма «Міжнародний бізнес»
спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
галузь знань 29 Міжнародні відносини
ступінь вищої освіти бакалавр

Робоча програма навчальної дисципліни «Європейська інтеграція» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин
Протокол від 28 червня 2024 року № 10

Полтава 2024

Укладач: Франко Л.С., старший викладач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Міжнародний бізнес» 292 Міжнародні економічні відносини ступеня бакалавр

Вікторія СТІЛЕЦЬ
(підпис)
« 28 » 06 20 24 року

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Європейська інтеграція»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити</i> – наявність широких знань та уявлень про політичний розвиток та політичні системи країн світу, основи міжнародного бізнесу, крос-культурні комунікації <i>Постреквізити</i> – «Міжнародний бізнес», «Міжнародні економічні відносини», «Дипломатичне забезпечення міжнародного бізнесу».	
Мова викладання	Українська	
Статус дисципліни – обов'язкова		
Курс/семестр вивчення	2 курс, 4 семестр	
Кількість кредитів ЄКТС / кількість модулів	3/2	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість: 4 семестр – 90 годин		
- лекції: 16 годин		
- практичні заняття: 20 годин		
- самостійна робота: 54 годин		
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): ПМК		
Заочна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість: 4 семестр – 90 годин		
- лекції: 4 годин		
- практичні заняття: 2 годин		
- самостійна робота: 84 годин		
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): ПМК		

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти розуміння сутності та основних напрямів інтеграційних процесів у Європі, організаційних та правових засад Європейського Союзу, особливостей розвитку України у контексті євроінтеграції.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПРН 05. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.</p> <p>ПРН 08. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.</p> <p>ПРН 15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.</p> <p>ПРН 16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.</p> <p>ПРН 19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти</p>	<p>ЗК 11. Здатність працювати в команді.</p> <p>СК 01. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.</p> <p>СК 08. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.</p> <p>СК 10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.</p> <p>СК 12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.</p>

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.	

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. ЄС як вищий організаційний рівень міжнародної інтеграції.

Тема 1. Сутність інтеграції як складової частини міжнародних процесів

Глобалізація як закономірність розвитку сучасного світового господарства. Сфери глобалізації. Форми прояву глобалізації. Глобалізація та інтернаціоналізація. Глобальні проблеми людства та шляхи їх вирішення. світовий розвиток і проблеми нової глобальної людини.

Поняття, передумови та цілі міжнародної інтеграції. Сутність, теоретичні засади та передумови міжнародної економічної інтеграції. Цілі інтеграційного групування. Рівні інтеграції: мікро- та макроекономічний. Міжнародні господарські організації – суть, завдання, відмінності, приклади світової практики.

Тема 2. Історична еволюція Європейського Союзу та процеси його розширення

Історичні передумови і підготовчі етапи інтеграційних процесів у Західній Європі. Післявоєнна Європа. Проекти військово-політичної інтеграції Західної Європи. Європейська організація економічного співробітництва (ЄОЕС). Початок європейської інтеграції: «План Шумана» й утворення Європейського об'єднання вугілля і сталі (ЄОВС). Розвиток співпраці країн ЄОВС. Римські договори 1957 р.: утворення Європейського співтовариства з атомної енергетики (Євроатом) та Європейського економічного співтовариства (ЄЕС). Європейська асоціація вільної торгівлі ЄАВТ (1960 р.). Стокгольмська конвенція про утворення Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ). Перехідний період європейської інтеграції (1958-1969 рр.) та його соціально-економічні наслідки. Спільний ринок.

Система Європейського політичного співробітництва. Активізація інтеграційних процесів у 80-х – 90-х роках. Розширення Європейського Співтовариства. Політичні та економічні фактори розширення Європейського Співтовариства. Єдиний простір без кордонів. Суперечності переговорного процесу з приводу розширення Європейського Співтовариства. Геополітичні зміни кінця 80-х – початку 90-х років. Інтеграційні процеси в 1990-х роках. Інтеграційні процеси в 2000-х роках. Основні етапи процесу вступу до ЄС. Укладання асоціації з ЄС: привілейоване партнерство; угоди про асоціацію. Основні критерії вступу до Євросоюзу (Копенгагенські критерії). Географічний, політичний та економічний критерії. Процедура набуття членства в ЄС.

Тема 3. Правова система Європейського Союзу.

Норми права ЄС. Правовий критерій та його складники. Класифікація джерел права Європейського Союзу. Первинне право ЄС. Види актів вторинного права. Юридично обов'язкові акти: регламенти; директиви, рамкові рішення; спільні дії, спільні позиції, спільні стратегії. Принципи прийняття актів, процедурні правила. «М'яке» право. «Нетипові» акти, міжінституційні угоди і конвенції. Міжнародні угоди спільнот. Прецедентне право - тлумачення договорів та актів органів ЄС. Неписане право: судова практика Суду Європейських спільнот і загальні принципи права. Принципи застосування права ЄС: принцип прямого застосування; принцип прямої дії; принцип верховенства права ЄС. Єдиний європейський акт. Маастрихтський договір та створення Європейського Союзу. Амстердамський та Ніццький договори. Інституціональна реформа ЄС. Структура та зміст Лісабонського Договору

Тема 4. Інституційна структура Європейського Союзу.

Законодавча і виконавча влада в Європейському Союзі. Спільна інституційна система: Європейський Парламент, Європейська Комісія, Рада Міністрів і Суд ЄС. Європейська Рада. Склад ЄР. Основні повноваження, роль верховного арбітра. Організація діяльності ЄР. Рада Міністрів (Рада Європейського Союзу). Склад, особливості організації роботи, процедури голосування. Органи, які забезпечують роботу Ради Міністрів. Повноваження Ради. Європейська комісія. Склад Єврокомісії; головні функції. Основні повноваження Європейської комісії. Європейський Парламент. Склад, порядок обрання, основні повноваження, особливості функціонування, сфери компетенції. Європейський центральний банк, його керівні органи, діяльність. Європейський інвестиційний банк, його керівні органи, функціонування. Структура загального бюджету ЄС: загальні положення. Правова та судова системи Європейського Союзу. Співпраця Комісії, Ради та Парламенту. Етапи розробки законодавчого проекту. Основні процедури прийняття законодавства ЄС. Міжурядова співпраця. Сфери укладання міжнародних угод. Суд Європейських спільнот (Суд ЄС).

Модуль 2. Особливості інтеграційного процесу України до ЄС та реалізація спільних політик

Тема 5. Спільні політики Європейського Союзу.

Загальна характеристика спільних політик ЄС. Горизонтальні політики: механізми та інструменти їх реалізації. Регіональна політика. Соціальна політика. Податкова політика. Політика конкуренції. Політика захисту довкілля (екологічна). Секторальні політики: механізми та інструменти їх реалізації. Промислова та підприємницька політика. Роль та значення «чуттєвих галузей» європейської економіки. Науково-технологічна політика. Особливості реалізації енергетичної політики ЄС. Спільна транспортна політика. Переваги та недоліки реалізації спільної аграрної політики ЄС. Політика щодо рибальства. Політики щодо громадян: політика у сфері освіти; у сфері культури; політика охорони здоров'я. Зовнішні політики. Особливості реалізації митно-тарифної та торговельної політики ЄС. Політика допомоги з розвитку. Спільна зовнішня політика і політика безпеки.

Тема 6. Європейська інтеграція України.

Розвиток відносин між Україною та ЄС. Критерії розширення ЄС та Україна. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу. Рішення і документи ЄС щодо України. Підписання Угоди про партнерства та співробітництво між Україною та ЄС (1994 р.). Основні цілі та зміст Угоди. Угода між Україною та Європейським Союзом про асоціацію (2014 р.). Основні цілі та зміст Угоди: політична та економічна частини. Надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС (2022 р.) Пріоритетні напрями діяльності України на шляху європейської інтеграції, досягнення передумов для вступу до ЄС. Завдання, поставлені перед Україною. Створення і діяльність Національної ради з питань адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Європейська інтеграція як вектор зовнішньої політики України. Основні програми співробітництва між Україною та ЄС, їх реалізація, основні досягнення і проблеми. Євроінтеграційна зовнішня політика України: основні досягнення та проблеми реалізації євроінтеграційних завдань. Політичне та гуманітарне співробітництво України та ЄС. Економічна інтеграція та кооперація України та ЄС.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1 – Тематичний план навчальної дисципліни «Європейська інтеграція» для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. ЄС як вищий організаційний рівень міжнародної інтеграції					
<p>Тема 1. Сутність інтеграції як складової частини міжнародних процесів</p> <p style="text-align: center;">Лекція 1</p> <p>1. Глобалізація як закономірність розвитку сучасного світового господарства.</p> <p>2. Поняття, передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції.</p> <p>3. Сутність, теоретичні засади та передумови міжнародної економічної інтеграції.</p> <p>4. Міжнародні господарські організації – суть, завдання, відмінності, приклади світової практики.</p>	2	<p><i>Сутність інтеграції як складової частини міжнародних процесів</i></p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 1.</p> <p>1. Глобалізація як закономірність розвитку сучасного світового господарства.</p> <p>2. Поняття, передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції.</p> <p>3. Сутність, теоретичні засади та передумови міжнародної економічної інтеграції.</p> <p>4. Міжнародні господарські організації – суть, завдання, відмінності, приклади світової практики.</p>	2	<p>Питання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форми прояву глобалізації. 2. Глобальні проблеми людства та шляхи їх вирішення. 3. Світовий розвиток і проблеми нової глобальної людини. 3. Цілі інтеграційного групування. <p>Підготувати індивідуальні завдання за темами:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати одну із Глобальних проблем людства та запропонувати шляхи її вирішення в Україні та у країнах ЄС. 	8
<p>Тема 2. Історична еволюція Європейського Союзу та процеси його розширення</p> <p style="text-align: center;">Лекція 2</p> <p>1. Історичні передумови і підготовчі етапи інтеграційних процесів у Західній Європі.</p> <p>2. Проекти військово-політичної інтеграції Західної Європи</p>	2	<p><i>Історична еволюція Європейського Союзу та процеси його розширення</i></p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 2.</p> <p>1. Історичні передумови і підготовчі етапи інтеграційних процесів у Західній Європі.</p> <p>2. Проекти військово-політичної інтеграції Західної Європи</p> <p>3. Система Європейського політичного</p>	2	<p>Питання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Післявоєнна Європа. 2. Початок європейської інтеграції: «План Шумана» й утворення Європейського об'єднання вугілля і сталі (ЄОВС). 3. Розвиток співпраці країн ЄОВС. 4. Спільний ринок. 	10

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<p>3. Система Європейського політичного співробітництва.</p> <p>4. Перехідний період європейської інтеграції та його соціально-економічні наслідки.</p> <p style="text-align: center;">Лекція 3</p> <p>1. Інтеграційні процеси в 1990-х роках. 2. Інтеграційні процеси в 1990-х роках. 3. Основні етапи процесу вступу до ЄС 4. Процедура набуття членства в ЄС.</p>	2	<p>співробітництва.</p> <p>4. Перехідний період європейської інтеграції та його соціально- економічні наслідки.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 3.</p> <p>1. Інтеграційні процеси в 1990-х роках. 2. Інтеграційні процеси в 1990-х роках. 3. Основні етапи процесу вступу до ЄС 4. Процедура набуття членства в ЄС.</p> <p>Онлайн quiz: https://learning-corner.learning.europa.eu/play-games/quiz_en#/topic/what-is-the-european-union%3F</p>	2	<p>Підготувати доповіді у вигляді презентації за темами:</p> <p>1. Римські договори 1957 р.: утворення Європейського співтовариства з атомної енергетики (Євроатом) та Європейського економічного співтовариства (ЄЕС).</p> <p>2. Європейська асоціація вільної торгівлі ЄАВТ (1960 р.).</p> <p>3. Стокгольмська конвенція про утворення Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ).</p> <p>Питання для самостійного вивчення:</p> <p>1. Активізація інтеграційних процесів у 80-х – 90-х роках. Розширення Європейського.</p> <p>2. Політичні та економічні фактори розширення Європейського Співтовариства..</p> <p>3. Єдиний простір без кордонів.</p> <p>4. Суперечності переговорного процесу з приводу розширення Європейського Співтовариства.</p> <p>Підготувати доповіді у вигляді</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
				<p>презентації за темами:</p> <p>1. Укладання асоціації з ЄС; привілейоване партнерство; угоди про асоціацію.</p> <p>2. Основні критерії вступу до Євросоюзу (Копенгагенські критерії). Онлайн quiz: https://learning-corner.learning.europa.eu/play-games/quiz_en#/topic/what-is-the-european-union%3F</p>	
<p>Тема 3. Правова система Європейського Союзу.</p> <p>Лекція 4</p> <p>1. Норми права ЄС.</p> <p>2. Класифікація джерел права Європейського Союзу.</p> <p>3. Принципи прийняття актів, процедурні правила.</p> <p>4. Неписане право: судова практика Суду Європейських спільнот і загальні принципи права.</p> <p>5. Принципи застосування права ЄС: принцип прямого застосування; принцип прямої дії; принцип верховенства права ЄС.</p>	2	<p><i>Правова система Європейського Союзу.</i></p> <p>Практичне заняття 4</p> <p>1. Норми права ЄС.</p> <p>2. Класифікація джерел права Європейського Союзу.</p> <p>3. Принципи прийняття актів, процедурні правила.</p> <p>4. Неписане право: судова практика Суду Європейських спільнот і загальні принципи права.</p> <p>5. Принципи застосування права ЄС: принцип прямого застосування; принцип прямої дії; принцип верховенства права ЄС.</p>	2	<p>Питання для самостійного вивчення:</p> <p>1. Правовий критерій та його складники.</p> <p>2. Первинне право ЄС..</p> <p>3. Види актів вторинного права.</p> <p>4. Юридично обов'язкові акти: регламенти; директиви, рамкові рішення; спільні дії, спільні позиції, спільні стратегії.</p> <p>5. «М'яке» право та «нетипові» акти, міжінституційні угоди і конвенції.</p> <p>6. Прецедентне право - тлумачення договорів та актів органів ЄС.</p> <p>Підготувати доповіді у вигляді презентації за темами:</p> <p>1. Маастрихтський договір та</p>	8

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
				створення Європейського Союзу. 2. Амстердамський та Ніщський договори. 3. Інституціональна реформа ЄС. 4. Структура та зміст Лісабонського Договору	
<p>Тема 4. Інституційна структура Європейського Союзу. Лекція 5</p> <p>1. Законодавча і виконавча влада в Європейському Союзі. 2. Спільна інституційна система: Європейський Парламент, Європейська Комісія, Рада Міністрів і Суд ЄС. 3. Європейська Рада. 4. Структура загального бюджету ЄС: загальні положення. 5. Правова та судова системи Європейського Союзу.</p>	2	<p><i>Інституційна структура Європейського Союзу.</i> Практичне заняття 5.</p> <p>1. 1. Законодавча і виконавча влада в Європейському Союзі. 2. Спільна інституційна система: Європейський Парламент, Європейська Комісія, Рада Міністрів і Суд ЄС. 3. Європейська Рада. 4. Структура загального бюджету ЄС: загальні положення. 5. Правова та судова системи Європейського Союзу.</p> <p>Відео про Європейську Раду та Раду Європейського Союзу https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/european-council-and-council-european-union_en</p> <p>Рольова гра-симулятор про прийняття рішень в ЄС на основі Директиви про шоколад. https://learning-</p>	2	<p>Питання для самостійного вивчення:</p> <p>1. Склад, особливості організації роботи, процедури голосування у Раді Міністрів. 2. Органи, які забезпечують роботу Ради Міністрів.. 3. Європейський центральний банк, його керівні органи, діяльність.. 4. Європейський інвестиційний банк, його керівні органи, функціонування. 5. Співпраця Комісії, Ради та Парламенту. 6. Етапи розробки законодавчого проекту. 7. Основні процедури прийняття законодавства ЄС 8. Міжурядова співпраця.</p> <p>Відео про Європейську Раду та Раду Європейського Союзу https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/european-council-and-council-european-union_en</p>	8

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
		corner.learning.europa.eu/learning-materials/role-play-eu-decision-making-0_en Практичне заняття 6. Модульна робота 1	2	Рольова гра-симулятор про прийняття рішень в ЄС на основі Директиви про шоколад. https://corner.learning.europa.eu/learning-materials/role-play-eu-decision-making-0_en	
Модуль 2. Особливості інтеграційного процесу України до ЄС та реалізація спільних політик					
Тема 5. Спільні політики Європейського Союзу. Лекція 6 1. Сутність та класифікація політик ЄС, правова та економічна основа їх реалізації. 2. Загальна характеристика горизонтальних політик 3. Механізми та інструменти реалізації соціальної, регіональної, екологічної, конкурентної політики ЄС. 4. Секторальні політики Європейського Союзу. 5. Зовнішні політики Євросоюзу та політика щодо громадян	2	<i>Спільні політики Європейського Союзу.</i> Практичне заняття 7. 1. Сутність та класифікація політик ЄС, правова та економічна основа їх реалізації. 2. Загальна характеристика горизонтальних політик 3. Механізми та інструменти реалізації соціальної, регіональної, екологічної, конкурентної політики ЄС. 4. Секторальні політики Європейського Союзу. 5. Зовнішні політики Євросоюзу та політика щодо громадян Відео: 1. Що таке ЄС? https://op.europa.eu/webpub/com/short-guide-eu/en/ 2. Якою може бути енергія майбутнього? https://energy.ec.europa.eu/energy-	2	Питання для самостійного вивчення: 1. Спільна аграрна політика (САП): переваги та недоліки реалізації. 2. Роль та значення «сенси́тивних галузей» європейської економіки: металургійна промисловість, текстильна індустрія, сільське господарство, рибальство. 3. Енергетична політика, особливості її реалізації; диверсифікація джерел енергопостачання в ЄС. 4. Технологічна політика Європейського Союзу. 5. Промислова політика ЄС. Підготувати доповіді у вигляді презентації за темами: 1. Рамкові угоди ЄС у сфері наукових досліджень і розробок.	8

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
		explained/educational-videos-and-quiz_en		<p>2. Особливості реалізації торговельної політики: досвід України та інших країн ЄС</p> <p>3. Політика допомоги з розвитку через реалізацію програм: досвід України та інших країн ЄС</p> <p>4. Монетарна політика Євросоюзу.</p> <p>5. Чинники та етапи запровадження євро.</p> <p>Відео: 1. Що таке ЄС? https://op.europa.eu/webpub/com/short-guide-eu/en/ 2. Якою може бути енергія майбутнього? https://energy.ec.europa.eu/energy-explained/educational-videos-and-quiz_en</p>	
<p>Тема 6. Європейська інтеграція України.</p> <p>Лекція 7</p> <p>1. Розвиток відносин між Україною та ЄС.</p> <p>2. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу.</p> <p>3. Рішення і документи ЄС щодо України.</p> <p>Лекція 8</p> <p>1. Угода про партнерство та</p>	4	<p><i>Європейська інтеграція України.</i></p> <p>Практичне заняття 8.</p> <p>1. Розвиток відносин між Україною та ЄС.</p> <p>2. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу.</p> <p>3. Рішення і документи ЄС щодо України</p> <p>Практичне заняття 9.</p> <p>1. Угода про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС (1994</p>	2	<p>Питання для самостійного вивчення:</p> <p>1. Критерії розширення ЄС та Україна.</p> <p>2. Залученість науковців та дослідників з України до програм ЄС у сфері НДДКР.</p> <p>Підготувати доповіді у вигляді презентації за темами:</p> <p>1. Здійснити аналіз проєктів Програми ЄС ЕРАЗМУС+ та їх результатів</p>	12

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<p>співробітництво між Україною та ЄС (1994 р.).</p> <p>2. Угода між Україною та Європейським Союзом про асоціацію (2014 р.).</p> <p>3. Надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС (2022 р.)</p> <p>4. Євроінтеграційна зовнішня політика України: основні досягнення та проблеми реалізації євроінтеграційних завдань.</p>		<p>р.).</p> <p>2. Угода між Україною та Європейським Союзом про асоціацію (2014 р.).</p> <p>3. Надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС (2022 р.)</p> <p>4. Євроінтеграційна зовнішня політика України: основні досягнення та проблеми реалізації євроінтеграційних завдань.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 10.</p> <p>Модульна контрольна робота 2</p>	<p>2</p> <p>2</p>	<p>Питання для самостійного вивчення:</p> <p>1. Основні цілі та зміст Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (2014 р.): політична та економічна частини.</p> <p>2. Завдання, поставлені перед Україною в рамках надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС (2022 р.)</p> <p>3. Створення і діяльність Національної ради з питань адаптації законодавства України до законодавства ЄС.</p> <p>4. Політичне та гуманітарне співробітництво України та ЄС.</p> <p>5. Економічна інтеграція та кооперація України та ЄС</p> <p>Підготувати індивідуальні завдання у вигляді презентації за темами:</p> <p>1. Здійснити аналіз «Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» та визначити основні напрями євроінтеграції.</p> <p>2. Визначити основні напрями адаптації національного законодавства</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
				України до права Європейського Союзу. 3. Окреслити основні проблеми євроінтеграції України.	
Разом	16		20		54

Таблиця 4.2 – Тематичний план навчальної дисципліни «Європейська інтеграція» для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. ЄС як вищий організаційний рівень міжнародної інтеграції					
Тема 1. Сутність інтеграції як складової частини міжнародних процесів Лекція 1 1. Глобалізація як закономірність розвитку сучасного світового господарства. 2. Поняття, передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції. 3. Сутність, теоретичні засади та передумови міжнародної економічної інтеграції. 4. Міжнародні господарські організації – суть, завдання, відмінності, приклади	2	Сутність інтеграції як складової частини міжнародних процесів Практичне заняття 1. 1. Глобалізація як закономірність розвитку сучасного світового господарства. 2. Поняття, передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції. 3. Сутність, теоретичні засади та передумови міжнародної економічної інтеграції. 4. Міжнародні господарські організації – суть, завдання, відмінності, приклади світової практики.		Питання для самостійного вивчення: 1. Форми прояву глобалізації. 2. Глобальні проблеми людства та шляхи їх вирішення. 3. Світовий розвиток і проблеми нової глобальної людини. 3. Цілі інтеграційного групування. Підготувати індивідуальні завдання за темами: 1. Охарактеризувати одну із Глобальних проблем людства та запропонувати	12

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
світової практики.				шляхи її вирішення в Україні та у країнах ЄС.	
<p>Тема 2. Історична еволюція Європейського Союзу та процеси його розширення</p> <p>Лекція 2</p> <p>5. Історичні передумови і підготовчі етапи інтеграційних процесів у Західній Європі.</p> <p>6. Проекти військово-політичної інтеграції Західної Європи</p> <p>7. Система Європейського політичного співробітництва.</p> <p>8. Перехідний період європейської інтеграції та його соціально-економічні наслідки.</p> <p>Лекція 3</p> <p>1. Інтеграційні процеси в 1990-х роках.</p> <p>2. Інтеграційні процеси в 1990-х роках.</p> <p>3. Основні етапи процесу вступу до ЄС</p>		<p><i>Історична еволюція Європейського Союзу та процеси його розширення</i></p> <p>Практичне заняття 2.</p> <p>5. Історичні передумови і підготовчі етапи інтеграційних процесів у Західній Європі.</p> <p>6. Проекти військово-політичної інтеграції Західної Європи</p> <p>7. Система Європейського політичного співробітництва.</p> <p>8. Перехідний період європейської інтеграції та його соціально- економічні наслідки.</p> <p>Практичне заняття 3.</p> <p>1. Інтеграційні процеси в 1990-х роках.</p> <p>2. Інтеграційні процеси в 1990-х роках.</p> <p>3. Основні етапи процесу вступу до ЄС</p>		<p>Питання для самостійного вивчення:</p> <p>5. Післявоєнна Європа.</p> <p>6. Початок європейської інтеграції: «План Шумана» й утворення Європейського об'єднання вугілля і сталі (ЄОВС).</p> <p>7. Розвиток співпраці країн ЄОВС.</p> <p>8. Спільний ринок.</p> <p>Підготувати доповіді у вигляді презентації за темами:</p> <p>1. Римські договори 1957 р.: утворення Європейського співтовариства з атомної енергетики (Євроатом) та Європейського економічного співтовариства (ЄЕС).</p> <p>2. Європейська асоціація вільної торгівлі ЄАВТ (1960 р.).</p> <p>3. Стокгольмська конвенція про утворення Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ).</p> <p>Питання для самостійного вивчення:</p> <p>5. Активізація інтеграційних процесів у 80-х – 90-х роках. Розширення</p>	18

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
4. Процедура набуття членства в ЄС.		4. Процедура набуття членства в ЄС. Онлайн quiz: https://learning-corner.learning.europa.eu/play-games/quiz_en#/topic/what-is-the-european-union%3F		Європейського. 6. Політичні та економічні фактори розширення Європейського Співтовариства.. 7. Єдиний простір без кордонів. 8. Суперечності переговорного процесу з приводу розширення Європейського Співтовариства. Підготувати доповіді у вигляді презентації за темами: 3. Укладання асоціації з ЄС: привілейоване партнерство; угоди про асоціацію. 4. Основні критерії вступу до Євросоюзу (Копенгагенські критерії). Онлайн quiz: https://learning-corner.learning.europa.eu/play-games/quiz_en#/topic/what-is-the-european-union%3F	
Тема 3. Правова система Європейського Союзу. Лекція 4 1. Норми права ЄС. 2. Класифікація джерел права Європейського Союзу. 3. Принципи прийняття актів, процедурні		<i>Правова система Європейського Союзу.</i> Практичне заняття 4 1. Норми права ЄС. 2. Класифікація джерел права Європейського Союзу. 3. Принципи прийняття актів, процедурні		Питання для самостійного вивчення: 1. Правовий критерій та його складники. 2. Первинне право ЄС.. 3. Види актів вторинного права. 4. Юридично обов'язкові акти: регламенти; директиви, рамкові	12

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<p>правила. 4. Неписане право: судова практика Суду Європейських спільнот і загальні принципи права. 5. Принципи застосування права ЄС: принцип прямого застосування; принцип прямої дії; принцип верховенства права ЄС.</p>		<p>правила. 4. Неписане право: судова практика Суду Європейських спільнот і загальні принципи права. 5. Принципи застосування права ЄС: принцип прямого застосування; принцип прямої дії; принцип верховенства права ЄС.</p>		<p>рішення; спільні дії, спільні позиції, спільні стратегії. 5. «М'яке» право та «нетипові» акти, міжінституційні угоди і конвенції. 6. Прецедентне право - тлумачення договорів та актів органів ЄС.</p> <p>Підготувати доповіді у вигляді презентації за темами:</p> <p>5. Маастрихтський договір та створення Європейського Союзу. 6. Амстердамський та Ніццький договори. 7. Інституціональна реформа ЄС. 8. Структура та зміст Лісабонського Договору</p>	
<p>Тема 4. Інституційна структура Європейського Союзу. Лекція 5 6. Законодавча і виконавча влада в Європейському Союзі. 7. Спільна інституційна система: Європейський Парламент, Європейська Комісія, Рада Міністрів і Суд ЄС. 8. Європейська Рада. 9. Структура загального бюджету ЄС: загальні положення. 10. Правова та судова системи</p>		<p><i>Інституційна структура Європейського Союзу.</i> Практичне заняття 5. 1.1. Законодавча і виконавча влада в Європейському Союзі. 2. Спільна інституційна система: Європейський Парламент, Європейська Комісія, Рада Міністрів і Суд ЄС. 3. Європейська Рада. 4. Структура загального бюджету ЄС: загальні положення. 5. Правова та судова системи</p>		<p>Питання для самостійного вивчення:</p> <p>1. Склад, особливості організації роботи, процедури голосування у Раді Міністрів. 2. Органи, які забезпечують роботу Ради Міністрів.. 3. Європейський центральний банк, його керівні органи, діяльність.. 4. Європейський інвестиційний банк, його керівні органи, функціонування. 5. Співпраця Комісії, Ради та Парламенту.</p>	12

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Європейського Союзу.		<p>Європейського Союзу.</p> <p>Відео про Європейську Раду та Раду Європейського Союзу https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/european-council-and-council-european-union_en</p> <p>Рольова гра-симулятор про прийняття рішень в ЄС на основі Директиви про шоколад. https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/role-play-eu-decision-making-0_en</p> <p>Практичне заняття 6.</p> <p>Модульна робота 1</p>		<p>6. Етапи розробки законодавчого проекту.</p> <p>7. Основні процедури прийняття законодавства ЄС</p> <p>8. Міжурядова співпраця.</p> <p>Відео про Європейську Раду та Раду Європейського Союзу https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/european-council-and-council-european-union_en</p> <p>Рольова гра-симулятор про прийняття рішень в ЄС на основі Директиви про шоколад. https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/role-play-eu-decision-making-0_en</p>	
Модуль 2. Особливості інтеграційного процесу України до ЄС та реалізація спільних політик					
<p>Тема 5. Спільні політики Європейського Союзу.</p> <p>Лекція 6</p> <p>1. Сутність та класифікація політик ЄС, правова та економічна основа їх реалізації.</p> <p>2. Загальна характеристика горизонтальних політик</p> <p>3. Механізми та інструменти реалізації</p>		<p><i>Спільні політики Європейського Союзу.</i></p> <p>Практичне заняття 7.</p> <p>1. Сутність та класифікація політик ЄС, правова та економічна основа їх реалізації.</p> <p>2. Загальна характеристика горизонтальних політик</p> <p>3. Механізми та інструменти реалізації соціальної, регіональної, екологічної,</p>		<p>Питання для самостійного вивчення:</p> <p>6. Спільна аграрна політика (САП): переваги та недоліки реалізації.</p> <p>7. Роль та значення «сенситивних галузей» європейської економіки: металургійна промисловість, текстильна індустрія, сільське господарство, рибальство.</p>	12

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<p>соціальної, регіональної, екологічної, конкурентної політики ЄС.</p> <p>4. Секторальні політики Європейського Союзу.</p> <p>5. Зовнішні політики Євросоюзу та політика щодо громадян</p>		<p>конкурентної політики ЄС.</p> <p>4. Секторальні політики Європейського Союзу.</p> <p>5. Зовнішні політики Євросоюзу та політика щодо громадян</p> <p>Відео: 1. Що таке ЄС? https://op.europa.eu/webpub/com/short-guide-eu/en/ 2. Якою може бути енергія майбутнього? https://energy.ec.europa.eu/energy-explained/educational-videos-and-quiz_en</p>		<p>8. Енергетична політика, особливості її реалізації; диверсифікація джерел енергопостачання в ЄС.</p> <p>9. Технологічна політика Європейського Союзу.</p> <p>10. Промислова політика ЄС.</p> <p>Підготувати доповіді у вигляді презентації за темами:</p> <p>6. Рамкові угоди ЄС у сфері наукових досліджень і розробок.</p> <p>7. Особливості реалізації торговельної політики: досвід України та інших країн ЄС</p> <p>8. Політика допомоги з розвитку через реалізацію програм: досвід України та інших країн ЄС</p> <p>9. Монетарна політика Євросоюзу.</p> <p>10. Чинники та етапи запровадження євро.</p> <p>Відео: 1. Що таке ЄС? https://op.europa.eu/webpub/com/short-guide-eu/en/ 2. Якою може бути енергія майбутнього? https://energy.ec.europa.eu/energy-explained/educational-videos-and-quiz_en</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<p>Тема 6. Європейська інтеграція України.</p> <p>Лекція 7</p> <p>4. Розвиток відносин між Україною та ЄС.</p> <p>5. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу.</p> <p>6. Рішення і документи ЄС щодо України.</p> <p>Лекція 8</p> <p>5. Угода про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС (1994 р.).</p> <p>6. Угода між Україною та Європейським Союзом про асоціацію (2014 р.).</p> <p>7. Надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС (2022 р.)</p> <p>8. Євроінтеграційна зовнішня політика України: основні досягнення та проблеми реалізації євроінтеграційних завдань.</p>	2	<p><i>Європейська інтеграція України.</i></p> <p>Практичне заняття 8.</p> <p>1. Розвиток відносин між Україною та ЄС.</p> <p>2. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу.</p> <p>3. Рішення і документи ЄС щодо України</p> <p>Практичне заняття 9.</p> <p>1. Угода про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС (1994 р.).</p> <p>2. Угода між Україною та Європейським Союзом про асоціацію (2014 р.).</p> <p>3. Надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС (2022 р.)</p> <p>4. Євроінтеграційна зовнішня політика України: основні досягнення та проблеми реалізації євроінтеграційних завдань.</p> <p>Практичне заняття 10.</p> <p>Модульна контрольна робота 2</p>	2	<p>Питання для самостійного вивчення:</p> <p>3. Критерії розширення ЄС та Україна.</p> <p>4. Залученість науковців та дослідників з України до програм ЄС у сфері НДДКР.</p> <p>Підготувати доповіді у вигляді презентації за темами:</p> <p>1. Здійснити аналіз проектів Програми ЄС ЕРАЗМУС+ та їх результатів</p> <p>Питання для самостійного вивчення:</p> <p>1. Основні цілі та зміст Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (2014 р.): політична та економічна частини.</p> <p>2. Завдання, поставлені перед Україною в рамках надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС (2022 р.)</p> <p>3. Створення і діяльність Національної ради з питань адаптації законодавства України до законодавства ЄС.</p> <p>4. Політичне та гуманітарне співробітництво України та ЄС.</p> <p>5. Економічна інтеграція та кооперація України та ЄС</p>	16

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
				<p>Підготувати індивідуальні завдання у вигляді презентації за темами:</p> <p>4. Здійснити аналіз «Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» та визначити основні напрями євроінтеграції.</p> <p>5. Визначити основні напрями адаптації національного законодавства України до права Європейського Союзу.</p> <p>6. Окреслити основні проблеми євроінтеграції України.</p>	
Разом	4		2		84

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Таблиця 5.1 – Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): обговорення матеріалу занять (8 балів); виконання індивідуальних завдань (20 балів); тестування (8 балів); поточна модульна робота (14 балів)	50
Модуль 2 (теми 5-8): обговорення матеріалу занять (8 балів); виконання індивідуальних завдань (20 балів); тестування (8 балів); поточна модульна робота (14 балів)	50
Разом	100

Таблиця 5.2 – Перелік активностей для отримання додаткових балів

Види робіт	Максимальна кількість балів
Участь у студентському науковому гуртку «Глобус»	5
Участь у наукових студентських конференціях	10
Підготовка наукового проєкту	10

Примітка: додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, яка не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 5.3 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

1. Віднянський С. В., Мартинов А. Ю. Об'єднана Європа від мрії до реальності. Історичні нариси про батьків-засновників Європейського Союзу. Київ : Вид-во Києво-Могилянська академія, 2011. 395 с.
2. Грубінко А. В., Мартинов А. Ю. Європейський Союз після Brexit: продовження історії : монографія. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2021. 258 с.
3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право Європейського Союзу : навч. посіб / за ред. І. І. Дахна. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 416 с.
4. Допоміжні 1. Артьомов І. В., Віднянський С. В., Тодоров І. Я., Токар П. В. Європейська та євроатлантична інтеграція України: стан і перспективи реалізації (2014–2022 рр.) : монографія. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2022. 284 с.
5. Європейський Союз : посібник для журналістів. Київ : Представництво Європейського Союзу в Україні, 2018. 140 с.
6. Європейський Союз у ХХІ столітті: функціонування та розвиток : монографія / В. С. Загорський та ін. ; ред.: В. С. Загорський, О. Я. Красівський. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2016. 631 с.
7. Європейська інтеграція України. Урядовий портал – єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/priorytety-uriadu/yevropeiska-intehratsiia-ukrainy>
8. Європейська інтеграція : навч. посіб. / М. І. Макаренко, та ін. ; за ред. М. І. Макаренко, Л. І. Хомутенко. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 342 с.
9. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу : монографія / за ред. І. В. Яковюка. Київ : Ред. журн. «Право України», 2012. 208 с.
10. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу : навч. посіб. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 212 с.
11. Кордон М. В. Європейська та євроатлантична інтеграція України : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 171 с.
12. Лугова М. С., Цимбалюк І. О., Павліха Н. В. Інвестиційна діяльність регіону в умовах європейської інтеграції: ретроспективний аналіз та напрями активізації : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 242 с.
13. Овчаренко О., Сухушина О., Земзюліна Н. Історія європейської інтеграції : навч. посіб. Черкаси : Вертикаль, 2021. 302 с.
14. Педченко Н.С., Франко Л.С. Державна політика захисту інтелектуальної власності як інструмент стимулювання інноваційного розвитку національної економіки. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2022. №1 (105). С. 106-114. <http://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/109/100>
15. Романько І. І. Історія України. Європейська та євроатлантична інтеграція України: історія, сучасний стан, перспективи : навч. посіб. Кропивницький : ЛА НАУ, 2017. 272с.
16. Секторальна інтеграція України до ЄС: передумови, перспективи, виклики. Київ : Центр Разумкова, Вид-во «Заповіт», 2020. 100 с.

17. Стрілець В., Пожар А., Флегантова А., Франко Л., Єжелей Ю., & Зборик Д. Цифровізація як інструмент побудови інноваційної стратегії розвитку бізнесу країн ЄС в умовах адаптації до кризових тенденцій міжнародної економіки. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки», 2024. №3 (113), С. 80-88. <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2024-3-11>

18. Стрілець В. Ю., Пожар А. А., Франко Л. С., Єжелей Ю. О., Гаращенко Б. В. Стратегія подолання логістичних бар'єрів у контексті розвитку міжнародного туристичного бізнесу України. Ефективна економіка. 2025. № 1. <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/5540>

19. Тодоров І. Я. Євроатлантична інтеграція України. Історія та сучасність : навч. посіб. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2022. 376 с.

20. Франко Л. С. Роль Цифрової трансформації інновацій у підвищенні конкурентоспроможності України: сучасний стан та перспективи. Економіка та суспільство. 2022. № 42. DOI:10.32782/2524-0072/2022-42-63 <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1636/1573>

21. Strilets V., Franko L., Dykha M., Ivanov M. and Rybina L. The influence of innovative development in the EU countries and Ukraine on the competitiveness of national economies: A comparative analysis. (Scopus та ін.) 2024. Problems and Perspectives in Management. № 22(2). P. 1-16. doi:10.21511/ppm.22(2).2024.01

Додаткові ресурси:

1. Євроінтеграційний портал. URL: <http://surl.li/lpboc>
2. Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу. Офіційне інтернет представництво. URL: <http://surl.li/lpbvd>
3. Сайт Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України: Євроінтеграція. URL: <http://surl.li/cethv>
4. Сайт Офісу Ради Європи в Україні. URL: <http://surl.li/lpcdh>
5. Сайт Представництва Європейського Союзу в Україні. URL: <http://surl.li/fqozo>

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office; Google Документи; Moodle; Canva; Dropbox.